

Задача 1 Да се построи минимален тотален краен детерминиран автомат $\mathcal{A}$ с език $\mathcal{L}(\mathcal{A}) = \{a, b, c\}^* \circ \{ab, ba\} \circ \{a, b, c\}^*$.

Обосновете, че вашият автомат има желаните свойства като:

- (i) се позовете на подходящи места на изучавани алгоритми/конструкции.
(не е необходимо да ги описвате формално)
- или (ii) дадете пълно и изчерпателно доказателство.

Задача 2 Да се построи минимален тотален краен детерминиран автомат $\mathcal{A}$ с език $\mathcal{L}(\mathcal{A}) = \{01, 0\} \circ \{11\}^* \circ \{0\}$.

Обосновете, че вашият автомат има желаните свойства като:

- (i) се позовете на подходящи места на изучавани алгоритми/конструкции.
(не е необходимо да ги описвате формално)
- или (ii) дадете пълно и изчерпателно доказателство.

Задача 3 Да се построи краен автомат с азбука $\Sigma = \{1, 2, 3\}$, разпознаващ езика $L = \Sigma^* \setminus ((\{1, 2\}\Sigma^* \cap \Sigma^*\{3\}) \cup \{123\}^*)$ като:

- се използват изучавани конструкции,
- или се докаже, че построенният автомат разпознава точно езика L .

Задача 4 Да се построи минимален тотален краен детерминиран автомат с азбука $\Sigma = \{a, b\}$ и език $L = \Sigma^*\{a^2b\} \cup \{aba\}\Sigma^*$ като:

- се използват изучавани конструкции,
- или се докаже, че построенният автомат има желаните свойства.

Задача 5 Да се докаже, че езикът $L = \{w0^n w^R \mid w \in \{0, 1\}^*, |w| > n\}$ не е регулярен.

Задача 6 За дума $\alpha \in \{a, b\}^*$ с $A(\alpha)$ бележим броя на буквите a в α . Да се докаже, че езикът $L = \{xy \in \{a, b\}^* \mid |x| > |y|, A(x) = A(y)\}$ не е регулярен.

Задача 7 Да се построи минимален краен тотален детерминиран автомат за езика $L = \{ \alpha \in \{0, 1\}^* \mid \alpha \text{ съдържа поне две срещания на } 010 \text{ като поддума} \}$.

Задача 8 Да се построи минимален краен тотален детерминиран автомат за езика $L = \{ \alpha \in \{a, b, c\}^* \mid \alpha \text{ съдържа всяка от буквите } a, b, c \text{ поне веднъж и } |\alpha| \equiv 0 \pmod{3} \}$.

Задача 9 За дума $\alpha \in \{0, 1\}^+$ с $\bar{\alpha}$ означаваме числото в двоична бройна система, чийто запис е α .

$$L(p, r) = \{ \alpha \in \{0, 1\}^+ \mid \bar{\alpha} \equiv r \pmod{p} \}.$$

1. Да се докаже, че $L(p, r)$ е регулярен за всяко p .
2. Нека $L'(p, r) = \{ \alpha \in L(p, r) \mid \alpha \text{ не съдържа водещи нули} \}$. Регулярен ли е $L'(p, r)$?
3. Регулярен ли е езикът, който е съставен точно от думите α , за които $\bar{\alpha}$ се дели на p , но не се дели на p^2 за дадено просто число p ?

Задача 10 Нека Σ е крайна непразна азбука. Докажете, че за всяка дума $w \in \Sigma^*$ минималният автомат с език $\Sigma^* \cdot \{w\}$ има поне $|w| + 1$ състояния.

Задача 11 Нека Σ е крайна непразна азбука. Докажете, че за всяка дума $w \in \Sigma^*$ минималният автомат с език $\Sigma^* \cdot \{w\}$ има точно $|w| + 1$ състояния.

Задача 12 Казваме, че език $L \subseteq \{a, b, c\}^*$ е интересен, ако има естествено число $n \in \mathbb{N}$ и крайни автомати $P_1, P_2, \dots, P_n$ и $S_1, S_2, \dots, S_n$ с азбука $\{a, b, c\}$ със следните три свойства:

- $\bigcup_{i=1}^n \mathcal{L}(P_i) = \{u \in \{a, b, c\}^* \mid u \text{ е префикс на дума от } L\}$
- $\bigcup_{i=1}^n \mathcal{L}(S_i) = \{u \in \{a, b, c\}^* \mid u \text{ е суфикс на дума от } L\}$
- $L = \bigcup_{i=1}^n (\mathcal{L}(P_i) \circ \mathcal{L}(S_i))$.

Вярно ли е, че:

1. всеки интересен език е регулярен?
2. всеки регулярен език над $\{a, b, c\}$ е интересен?

Обосновете отговорите си!

Задача 13 Нека $w \in \{0, 1, 2\}^*$ е дума с дължина n , L е език. Казваме, че L покрива срещането на дума $\alpha = w[i..j]$ на позиция $i \leq n$ в w ако думите $w[i+k..n]$ за $k = 0, 1, \dots, j-i$ започват с дума от L .

Нека L_1 и L_2 са езици над $\{0, 1, 2\}$, L' и L'' са езиците:

$$\begin{aligned} L' &= \{w \in \{0, 1, 2\}^* \mid \text{има префикс на } w, \text{ който е от } L_1, \text{ но не се покрива от } L_2\} \\ L'' &= \{w \in \{0, 1, 2\}^* \mid \text{всяко срещане на дума от } L_1 \text{ в } w \text{ е покрито от } L_2\}. \end{aligned}$$

Вярно ли е, че винаги когато L_1 и L_2 са регулярни:

1. L' е регулярен?
2. L'' е регулярен?

Обосновете отговорите си!

Задача 14 Нека $\Sigma = \{0, 1\}$ е азбука. Нека:

$$\begin{aligned} L^{\leq} &= \{w\alpha w^{rev} \mid \alpha, w \in \Sigma^* \text{ и } |w| \leq |\alpha|\} \\ L^{\geq} &= \{w\alpha w^{rev} \mid \alpha, w \in \Sigma^* \text{ и } |w| \geq |\alpha|\} \end{aligned}$$

Вярно ли е, че:

1. $L^{\leq}$ е регулярен?
2. $L^{\geq}$ е регулярен?

Обосновете отговорите си!

Задача 15 За естествени числа $d, n \in \mathbb{N}$ с $A_{d,n} \subseteq \{0, 1\}^*$ означаваме езика:

$$A_{d,n} = \{0^d 10^{2d} 1 \dots 0^{kd} 1 \mid k \leq n\}$$

Нека $A_d = \bigcup_{n=0}^{\infty} A_{d,n}$. Вярно ли е, че:

1. $A_{d,n}$ е регулярен за всеки избор на $d, n \in \mathbb{N}$?

2. A_d е регулярен за всеки избор на $d \in \mathbb{N}$?

Обосновете отговорите си!

Задача 16 Нека $Var = \{x, y, z\}$ е множество от променливи, $\Sigma = Var \cup \{bind_v \mid v \in Var\} \cup \{unbind_v \mid v \in Var\}$. Една променлива $v \in Var$, наричаме свързана при срещането ѝ на позиция i във $f \in \Sigma^*$, ако на някоя позиция $j < i$ се среща $bind_v$ така че на никоя позиция k , $j < k < i$ не се среща $unbind_v$.

Ако $v_1, v_2 \in Var$, $f \in \Sigma^*$, то субституцията на v_1 с v_2 във f бележим с $f\langle v_1 \mapsto v_2 \rangle$ и наричаме думата, получена от f чрез непосредствената замяна на всяко несвързано срещане на v_1 във f с v_2 . $f\langle v_1 \mapsto v_2 \rangle$ наричаме коректна, ако не променя позициите на които v_2 се среща като свързана.

Ако $w, u, v \in \Sigma^*$, $w[2k] = u[k]$, $w[2k+1] = v[k]$ за k от 0 до $|u|$, $|w| = 2|u| = 2|v|$, то $w = intersperse(u, v)$.

$L = \{intersperse(f, f\langle v_1 \mapsto v_2 \rangle) \mid f \in \Sigma^*, v_1, v_2 \in Var, „f\langle v_1 \mapsto v_2 \rangle” \text{ е коректна}\}$

L регулярен език ли е и защо?

Задача 17 За дума $\alpha = a_1 a_2 \dots a_n \in \{0, 1\}^*$ с $E(\alpha)$ означаваме редицата от позиции $i_1 < i_2 < \dots < i_m$, за които $a_{i_j} = 1$. Вярно ли е, че езикът:

$$L = \{\alpha \in \{0, 1\}^* \mid E(\alpha) \text{ е аритметична прогресия}\}$$

е регулярен? Защо?

Задача 18 За дума $w = a_1 a_2 \dots a_n$ с $even(w)$ означаваме думата:

$$even(w) = a_2 a_4 \dots a_{2\lfloor \frac{n}{2} \rfloor}.$$

Нека L_1 и L_2 са произволни регулярни езици над азбука Σ с поне два елемента. Винаги ли е вярно, че:

1. езикът $\{even(w) \mid w \in L_1\}$ е регулярен? Защо?
2. езикът $\{w \mid even(w) \in L_2\}$ е регулярен? Защо?
3. езикът от всички думи $\alpha \in \Sigma^*$, в които всяко срещане на дума $v \in L_1$ в α не е от вида $v = even(w)$ за никоя дума $w \in L_2$? Защо?

Задача 19 За думи $w = w_1 \dots w_n$, α и β казваме, че срещанията на $\alpha = w_{i+1} \dots w_j$ и $\beta = w_{k+1} \dots w_l$ се застъпват в w ако $i < k < j < l$ или $k < i < l < j$.

Нека L_1 и L_2 са регулярни езици над азбука Σ с поне два елемента. Винаги ли е вярно, че е регулярен:

1. езикът от точно онези думи w , които се записват като $w = \alpha\beta\gamma$ за някои непразни думи α, β, γ със свойството, че $\alpha\beta \in L_1$ и $\beta\gamma \in L_2$? Защо?
2. езикът от точно онези думи w , за които всяко срещане на дума от L_1 в w не се застъпва с никое срещане на дума от L_2 в w ? Защо?

Задача 20 Нека Σ е азбука с поне два елемента. За език $L \subseteq \Sigma^*$ с $\text{Max}(L)$ и $\text{Min}(L)$ бележим езиците:

$$\begin{aligned}\text{Max}(L) &= \{w \in L \mid \forall u \in \Sigma^+ (wu \notin L)\} \\ \text{Min}(L) &= \{w \in L \mid \forall u \in L (w \not\subseteq u\Sigma^+)\}.\end{aligned}$$

Вярно ли е, че за всеки регулярен език L :

1. $\text{Min}(L)$ е регулярен? Защо?
2. $\text{Max}(L)$ е регулярен? Защо?

Задача 21 Нека:

$$\begin{aligned}L_1 &= \{uv \mid u, v \in \{0, 1\}^* (|u| \geq |v|)\} \\ L_2 &= \{uv \mid u, v \in 1\{0, 1\}^* (|u| \geq |v|)\}.\end{aligned}$$

Вярно ли е, че:

1. L_1 е регулярен? Защо?
2. L_2 е регулярен? Защо?

Задача 22 Нека $\Sigma = \{0, 1\}$. За език $L \subseteq \Sigma^*$ дефинираме:

$$\begin{aligned}PS(L) &= \{w \in \Sigma^* \mid w \text{ е префикс на някоя дума от } L \\ &\quad \text{и суфикс на някоя дума от } L\}\end{aligned}$$

$$PS_{\text{unique}}(L) = \{w \in \Sigma^* \mid w \text{ е префикс и суфикс в една и съща дума от } L\}$$

$$PS_{\text{distinct}}(L) = \{w \in \Sigma^* \mid w \text{ е префикс в една и суфикс в друга дума от } L\}$$

Вярно ли е, че за всеки регулярен език L :

1. $PS(L)$ е регулярен? Защо?
2. $PS_{unique}(L)$ е регулярен? Защо?
3. $PS_{distinct}(L)$ е регулярен? Защо?

Задача 23 Нека Σ е азбука с поне два елемента. За езици $L_1 \subseteq \{1\}^*$ и $L_2 \subseteq \Sigma^*$ казваме, че $w = w_1 \dots w_n \in \Sigma^*$ е (L_1, L_2) -хубава, ако за всяко $i \leq n$, за което $1^i \in L_1$ е изпълнено, че някой от инфиксите на w , който започва на позиция i е в L_2 .

1. Вярно ли е, че за всеки регулярен език $L_1 \subseteq \{1\}^*$ езикът:

$$\{w \in \Sigma^* \mid 1^{|w|} \in L_1\}$$

е регулярен? Защо?

2. Вярно ли е, че за всеки два регулярни езика $L_1 \subseteq \{1\}^*$ и $L_2 \subseteq \Sigma^*$ езикът от точно (L_1, L_2) -хубавите думи е регулярен? Защо?

Задача 24 Нека $\Sigma = \{0, 1, v, \langle, \rangle, ;, \{, \}\}$. Връх наричаме всяка дума над Σ , която започва с v и е следвана от двоичен запис на число. Ребро е дума от езика от вида $\langle \alpha; \beta \rangle$, където α и β са върхове. Вярно ли е, че:

1. множеството от върхове е регулярен език над Σ ?
2. множеството от ребра е регулярен език над Σ ?

Граф е всяка дума над Σ от вида:

$$G = \{u_1; u_2 \dots; u_n\} \{e_1; e_2; \dots; e_m\},$$

където u_i е връх, а e_j е ребро за всяко $i \leq n, j \leq m$.

1. Вярно ли е, че множеството от графи е регулярен език над Σ ?
2. Истински граф е граф $G = \{u_1; u_2 \dots; u_n\} \{e_1; e_2; \dots; e_m\}$, за който всяко ребро $e_j = \langle u_{i_1}; u_{i_2} \rangle$ за някои $1 \leq i_1, i_2 \leq n$. Вярно ли е, че множеството от истински графи е регулярен език над Σ ?